

Mevrouw drs. M.H. Schultz van Haegen
Minister van Infrastructuur en Milieu
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

Postadres

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag
Tel: (070) 356 35 63
secretariaat@nationaleombudsman.nl
www.nationaleombudsman.nl

Doorkiesnummer

Datum

24 maart 2015

Ons nummer

No 2015/0072 U

Uw brief

Uw kenmerk

Bijlagen

1

Behandelend medewerker

Onderwerp

Jaarbrief 2014

Geachte mevrouw Schultz van Haegen,

In 2014 ontving de Nationale ombudsman 36.278 verzoeken van burgers en bedrijven, een daling van 4,6% ten opzichte van 2013. Deze verzoeken geven een goed beeld van de relatie tussen de overheid en haar burgers.

Op woensdag 25 maart bied ik de Tweede Kamer het verslag van de Nationale ombudsman over 2014 aan. De jaarbrieven aan overheidsinstanties maken onderdeel uit van het jaarverslag. Hierin bespreekt de Nationale ombudsman welke problematiek er in het afgelopen jaar speelde in de relatie tussen burgers en de desbetreffende overheidsinstantie.

De Nationale ombudsman richt zich met deze jaarbrief tot u vanwege mijn zorgen rond het alcoholslotprogramma. Naar aanleiding van recente uitspraken van de Hoge Raad en de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State zult u de Tweede Kamer binnenkort informeren over dit onderwerp. Ten tijde van het schrijven van deze jaarbrief was uw brief aan de Tweede Kamer over dit onderwerp nog niet verzonden.

Het alcoholslotprogramma

De uitvoering van het alcoholslotprogramma heeft doorlopend de aandacht van de Nationale ombudsman. Hij is zich ervan bewust dat de gevolgen van rijden onder invloed van alcohol enorm ingrijpend kunnen zijn voor de verkeersveiligheid en dat dit kan leiden tot slachtoffers.

In het vorige jaarverslag stelde hij de vraag aan de orde of de huidige regeling met het alcoholslotprogramma niet disproportioneel is en of toetsing van de oplegging niet aan de rechter moet worden overgelaten. De recente rechterlijke uitspraken geven een antwoord op die vragen. De verwachting is dat deze zullen leiden tot wijziging van de wetgeving die betrekking heeft op de alcoholslotmaatregel.

Uitvoeringsproblemen

Het CBR voert de regelgeving rond het alcoholslotprogramma uit. Naast de klachten en signalen over de regelgeving en het besluit om het alcoholslot op te leggen, ontvangt de Nationale ombudsman klachten over de uitvoering van het programma door het CBR.

Naar aanleiding van een klacht stelde de ombudsman onderzoek in naar de problemen met een net ingebouwd alcoholslot van iemand die enkele dagen later vernam dat zijn rijbewijs ongeldig werd op grond van de strafrechtelijke recidiveregeling. De betrokkene moest daarom veel extra kosten maken voor het weghalen en weer inbouwen van het alcoholslot. De ombudsman kwam tot de conclusie dat het Openbaar Ministerie en het CBR onduidelijke informatie verstrekken waardoor mensen in vergelijkbare situaties geen weloverwogen keuze kunnen maken over deelname aan het alcoholslotprogramma. Ook is hun werkwijze in dit soort situaties onvoldoende op elkaar afgestemd. Het CBR heeft naar aanleiding van de aanbevelingen in dit rapport (2014/167) laten weten met het CVOM in overleg te gaan om te komen tot een tegemoetkoming aan de betrokkene en tot een aanpassing van de informatieverstrekking en afstemming van de werkwijze.

De klachten en signalen richten zich ook op problemen die deelnemers aan het alcoholslotprogramma in de dagelijkse praktijk ervaren. De ombudsman heeft een aantal knelpunten gesignaleerd:

- Ademalcohol. Het doel van het alcoholslot is te voorkomen dat mensen die alcohol hebben gedronken auto rijden. Het alcoholslot meet echter de ademalcohol in de uitgeblazen lucht. Dat hoeft niet per definitie alcohol te zijn die genuttigd is, maar kan ook ingeademde alcohol damp zijn of een andere (verwante) stof die wordt uitgedemd..
- Andere stoffen die een hoge uitslag veroorzaken. Uit de klachten en signalen blijkt dat er een aantal mensen zijn die melden dat een uitslag is veroorzaakt door een ander product dan genoemd in de lijst die deelnemers aan het alcoholslotprogramma krijgen. Inmiddels is voor ruitenwisservloeistof in één geval geconstateerd dat dit tot een hoge uitslag kan leiden. Er lijkt onvoldoende duidelijkheid uit objectieve onderzoeken te bestaan over de vraag welke stoffen tot een te hoge uitslag van de blaastest kunnen leiden.
- Eén aanbieder van het alcoholslotprogramma. Op dit moment is er één aanbieder van het alcoholslotprogramma. Deze aanbieder is geen onderdeel van de overheid. De aanbieder bepaalt de kosten van het inbouwen en uitlezen van het alcoholslot en controleert de juistheid van de technische gegevens. Een aantal deelnemers meldt technische problemen met het slot, met bijvoorbeeld het

missen van een blaastest of (een) foutieve (her)tests tot gevolg. De aanbieder controleert of er sprake is van technische mankementen. Het CBR gaat uit van de uitkomsten van de aanbieder. Het is de vraag of hiermee voldoende objectieve controle plaatsvindt op eventuele mankementen.

- Oefenperiode. Het alcoholslot is niet gemakkelijk te hanteren. Om te wennen, krijgen de deelnemers een oefenperiode. Zij mogen de eerste zes maanden foutieve starttests blazen. Die worden dan niet meegewogen. Hertests worden wel van meet af aan meegewogen, terwijl daarmee ook veel mis kan gaan. Dit, terwijl het alcoholslotprogramma de bedoeling heeft om de deelnemers te volgen en hun te leren alcohol en verkeer gescheiden te houden.
- Informatie aan deelnemers. De werking van het alcoholslot moet voor de deelnemers duidelijk zijn. Hiervoor worden bijeenkomsten georganiseerd en krijgen de deelnemers een uitgebreid handboek. Daarbij is het belangrijk dat het voor de deelnemers duidelijk is wat zij al dan niet moeten doen of laten. De informatie die nu in het handboek staat, is verwarrend. Er staat in het algemeen dat de deelnemer niet moet eten en drinken, maar dat wordt vervolgens gespecificeerd met een aantal producten; geen ijs etc. Door de informatie wordt de betrokkene dan in de waan gebracht dat andere voedingsstoffen geen risico vormen.

Al deze knelpunten spelen in de uitvoering een rol. De ombudsman signaleert dat deelnemers het gevoel hebben dat zij onterecht worden bestraft, bijvoorbeeld als een foutieve blaastest hun wordt aangerekend terwijl zij geen alcohol hebben genuttigd of als het alcoholslot technische gebreken vertoont. Er is in dat geval voor deelnemers geen mogelijkheid om aan te tonen dat zij geen alcohol hebben genuttigd. Door de strikte regelgeving heeft het CBR nauwelijks mogelijkheden om maatwerk te leveren bij de uitvoering van het alcoholslotprogramma.

Wetswijziging

Deze knelpunten komen ook in de evaluatie van het alcoholslotprogramma naar voren en u hebt in een brief aan de Tweede Kamer aangegeven dat u inmiddels een eerste onderzoek hebt laten uitvoeren naar een aantal stoffen waarop het alcoholslot mogelijk reageert. Dit onderzoek geeft aanleiding tot verder onderzoek. Over deze knelpunten heeft de Nationale ombudsman in een gesprek met vertegenwoordigers van uw ministerie, de RDW en het CBR onlangs van gedachten gewisseld.

Ons nummer
No 2015/0072 U

4

Wetswijziging

Deze knelpunten komen ook in de evaluatie van het alcoholslotprogramma naar voren en u hebt in een brief aan de Tweede Kamer aangegeven dat u inmiddels een eerste onderzoek hebt laten uitvoeren naar een aantal stoffen waarop het alcoholslot mogelijk reageert. Dit onderzoek geeft aanleiding tot verder onderzoek. Over deze knelpunten heeft de Nationale ombudsman in een gesprek met vertegenwoordigers van uw ministerie, de RDW en het CBR onlangs van gedachten gewisseld.

De hiervoor genoemde rechterlijke uitspraken dwingen u ertoe de wetgeving rond het alcoholslotprogramma te herzien zodat een individuele belangenafweging bij de oplegging van de maatregel en een rechterlijke toetsing daarvan mogelijk wordt. De Nationale ombudsman doet een beroep op u om bij die herziening ook expliciet aandacht te besteden aan de uitvoeringsproblematiek. In het bijzonder vraagt hij daarbij aandacht voor het scheppen van de mogelijkheid voor de deelnemers aan het programma om een onterechte melding van alcoholgebruik bij een hertest aan te vechten.

Tot slot

Per 1 april a.s. treedt Reinier van Zutphen aan als nieuwe Nationale ombudsman. Hij zal graag op een nader te bepalen datum een gesprek met u voeren over deze jaarbrief.

De jaarbrief wordt ook aan het CBR en aan de vaste commissie voor Infrastructuur en Milieu van de Tweede Kamer gestuurd. Daarnaast wordt de brief op de website van de Nationale ombudsman gepubliceerd.

Met vriendelijke groet,
de Nationale ombudsman,

mr. F.J.W.M. van Dooren,
waarnemend ombudsman

Aantal verzoeken over het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen

In de tabel hieronder zijn zowel de mondeling als schriftelijk ontvangen verzoeken meegenomen.

	2013	2014	
Aantal ontvangen verzoeken	640	675	
Aantal behandelde verzoeken	625	692	
Wijze van behandelen			
1. Adviseren en informeren ¹	545	569	
2. Interventies	56	87	
3. Bemiddelingen	0	1	
4. Onderzoeken met rapport	4	3	
- Gegrond		3	3
- Deels gegrond		0	0
- Niet gegrond		1	0
- Geen oordeel		0	0
5. Onderzoeken met brief	1	5	
6. Tussentijds opgelost of beëindigd	19	27	

¹Bij vragen en klachten over de overheid wordt bekeken hoe deze het beste behandeld kunnen worden. Sommige klachten over de overheid kan de ombudsman niet in onderzoek nemen omdat niet is voldaan aan bepaalde vereisten. Zo neemt hij geen klachten in onderzoek als de klacht betrekking heeft op een beslissing van een overheidsinstantie waartegen bezwaar of beroep kan worden ingesteld. Een ander vereiste is dat de klacht eerst moet zijn voorgelegd aan de overheidsinstantie zelf. In al die gevallen helpt de ombudsman de burger op weg door te vertellen waar de burger terecht kan, de klacht of het bezwaar door te sturen of door een adequate toelichting of informatie te geven. Ten slotte wordt een aantal klachten niet in onderzoek genomen omdat de ombudsman deze op voorhand ('kennelijk') ongegrond acht. In een aanzienlijk aantal zaken valt pas na bestudering van de stukken – bijvoorbeeld een intern klachtdossier - te zeggen of de ombudsman iets voor de betrokken burger kan betekenen. Soms vindt eerst een intakegesprek op het kantoor van de ombudsman plaats om de wensen van de klager en de mogelijkheden van de ombudsman te kunnen vaststellen. Sommige zaken zijn behoorlijk complex en arbeidsintensief.